

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

22R

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – नियमित

परीक्षा : मे – २०२५

सत्र ५ वे

विषय: भारतचम्पू (22R453)

दिनांक : १९/०५/२०२५

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते ४.३०

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

प्र. १. केषामपि त्रयाणां स्वभाषया अनुवादः करणीयः।

१८

१. एकदा सायमन्तगृहे निरवग्रहं निष्पतद्भिर्बाष्पैस्तरङ्गितोत्तमाङ्गमुत्सङ्गभुवि पत्युरपत्यं पुरोधाय यातुधानापराधभयानुरोधेन मन्दितं क्रन्दितमुत्सृजन्ती कुन्ती समुपसृत्य विषादनिदानं विप्रायताक्षीमप्राक्षीत् । सापि तां कृपालुतया हृदि लगद्गदां गद्गदाक्षरमाचक्षे ॥
२. या खलु पुरा कुरुधराधिपापराधसमेधितक्रोधेन हलधरेण निजायुधेन हठात्कर्षणशिक्षया तत्क्षणं समुत्क्षिप्तदक्षिणक्षितिभागा तदीयभुवनभूषणायमानां भोगावतीमात्मना विजेतुं भागीरथीपाथःपथेनावतीर्य कृतप्रस्थानेवाद्यापि दृश्यते ॥
३. सन्तानमूलमिदमेकमपत्यमास्ते संवर्तकालसहजश्च स राक्षसेन्द्रः। सम्भूयते च समयः क्षपया महत्या सन्तीर्यतां कथमियं सखि मे विपत्तिः।
४. मा भून्नाशो युगपदिति नो भीरुभिर्जातु पौरैः पूर्वैर्लब्ध्वावसरमसकृत्प्रार्थनाभिः प्रकृतम् । एकैकस्मिन्नहनि वितरत्येकमेकं पुमांसं कृत्वा तस्मै बलिमिह जनस्तुङ्गमन्नस्य राशिम् ॥
५. अथ कदाचन मृगयोपलालितहृदयो नरेश्वरोऽयमश्वे शशिश्चेततेजसि विश्वातिशायिनि रयविजितमातरिश्चनि कृताघिरोहः पार्श्वघृतविश्वकद्रुभिरनेकवागुरोपकरणानुरोधैर्योधैरनुद्रुतो मृदुभद्रविनयाभ्यां युदुमद्रतनयाभ्यामनुविद्धः सिद्धगणगणनीयमहिमवतो हिमवतोऽवजगाहे महतीमटवीतटवीथिकाम् ॥
६. अष्टाङ्गयोगानवतोऽस्य राज्ञो मिष्टान्नमासीन्मृदु कन्दमूलम्। गर्भो वनस्याजनि केलिसौधो दर्भोऽपि सिंहासनतां जगाहे ॥

प्र. २. ससंदर्भं त्रयाणां स्पष्टीकरणं लिखत।

१८

१. स्वविशिख इव कामः सोऽपि किं पञ्चधाभूत्।
२. कुर्याः वः स्मृत एव कर्मसु हरेः शक्तेरपि संसनाम्।
३. निन्द्यन्ते पितृभिस्तसैर्निरपत्यधनः पुमान्।
४. मलिनतामनयन्त कलेवरं मदकलाः कलभा इव धूलिभिः।
५. मातृदोषादिव बहिरगदन्तरप्यन्धभावम्।

प्र. ३. सविस्तरम् एकं लिखत।

१४

१. पाण्डवबाल्यवर्णनम्।
२. भीमवृन्तातः।

प्र. ४. अ) रूपपरिचयं लिखत।

४

एतस्मै पितृभिः समीक्ष्य धार्यमाणम्

आ) सन्धिविग्रहं कुरुत।

३

हिमवतोऽवजगाहे निष्पतद्भिर्बाष्पैस्तरङ्गित किमभीष्टतापदे

इ) समासानां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहं कुरुत।

३

शिशुरांशुबिम्बे मुग्धजनाः तटवीथिका
